
Alle trenger fortsatt fastlegen

AKTUELT I FORENINGEN

ANNE-KARIN RIME

anne-karin.rime@legeforeningen.no

President

I disse dager sender Helsedirektoratet sine anbefalinger til Helse- og omsorgsdepartementet om hvordan fastlegeordningen bør organiseres i fremtiden. Det er et arbeid Legeforeningen følger tett.

For snart seks år siden vedtok Legeforeningens landsstyre en resolusjon for en fastlegeordning i krise. Den gang hadde vi i lang tid sagt ifra om at noe måtte gjøres, men opplevde i starten lite forståelse for situasjonen fra politisk hold. Fastlegene rapporterte om uutholdelige lange arbeidsuker, og flere og flere innbyggere sto uten fastlege. Heldigvis innså politikerne etter hvert alvoret, og nåværende helseminister Ingvild Kjerkol gikk i 2021 til valg på å redde fastlegeordningen.

Da Helsedirektoratet la frem sin halvårsrapport for allmennlegetjenesten i oktober i fjor, viste denne at 43 000 flere innbyggere hadde en fastlege per oktober 2023, sammenlignet med slutten av 2022. Dette er gledelig, men det gjenstår mye arbeid for å få en bærekraftig fastlegeordning. Over 200 000 innbyggere i Norge står fortsatt uten fastlege.

I disse dager sender Helsedirektoratet sine anbefalinger til Helse- og omsorgsdepartementet om hvordan fastlegeordningen bør organiseres i fremtiden. Legeforeningen har i den forbindelse jobbet tett opp mot direktoratet. Vi har vært opptatt av å sikre stabilitet og forutsigbarhet, og at det skal ligge gode nok konsekvensutredninger til grunn for eventuelle endringer. Når regjeringen vurderer å gjøre flere endringer, er vi bekymret for at det er for liten tid til konsekvensutredninger. Det er vanskelig å si hvordan de eventuelle endringene vil påvirke hverandre.

Vi vet at regjeringen vurderer å øke det pasienttilpassede basistilskuddets andel av finansieringen fra dagens 30 til 50 prosent. Formålet med økningen er å stimulere legene til å ta listeansvar for flere pasienter, og gi tjenester på andre måter. Økt tilskudd er derfor ment å gi økonomisk trygghet til å kunne ansette annet helsepersonell. Legeforeningen har advart myndighetene mot en slik omlegging, blant annet fordi vi ennå ikke ser de fulle konsekvensene av endringen i basistilskuddet. Vi har også vært tydelige på at arbeidsbelastningen til fastlegene må ned, og da er ikke stimulering til økt listelengde veien å gå.

Regjeringen ser også på muligheten for såkalte fastlegeselskap, økt tverrfaglighet og profesjonsnøytrale takster – altså at noen takster kan tas av sykepleiere, psykologer eller fysioterapeuter, mens andre takster vil være forbeholdt legen. Det har også blitt luftet om profesjonsnøytrale takster skal være forbeholdt fastlegeselskapene, det vil si en organisasjonsmodell der listeansvaret ligger til selskapet, og ikke hos den enkelte lege.

Legeforeningen har vært og er positive til tverrfaglig samarbeid, men mener det ikke er belegg for at tverrfaglighet i seg selv gir høyere kapasitet ettersom mer tid og ressurser vil gå til koordinering og ledelse. Vi er svært kritiske til en modell med fastlegeselskap der listeansvaret ligger til et selskap. Det personlige listeansvaret er gullet i fastlegeordningen og må bestå. At fastlegen har en tett relasjon med pasientene sine, vet vi bidrar til redusert dødelighet og lavere behov for behandling i sykehus.

Legeforeningen prioriterer den videre oppfølgingen av dette arbeidet høyt. For fortsatt trenger alle en fastlege.

Publisert: 26. februar 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.03.11

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. februar 2026.